

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2023

Michaela Chromková

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Michaela Chromková

Ženské postavy v díle *Malé ženy* Louisy May Alcottové

Olomouc 2023

vedoucí práce: Mgr. Jana Sladová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Ženské postavy v díle Malé ženy Louisy May Alcottové* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

.....

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí mé práce za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky při psaní této písemné reflexe absolventského projektu.

Obsah

Obsah.....	5
Úvod.....	6
1 Román <i>Malé ženy</i> v kontextu vývoje literatury pro mládež.....	8
1.1 Literatura pro děti a mládež.....	8
1.2 Historické souvislosti.....	9
1.3 Odkaz <i>Malých žen</i>	10
2 Biografie a bibliografie Louisy May Alcottové.....	13
2.1 Společenská a politická situace.....	13
2.2 Současnice Alcottové.....	13
2.3 Život a dílo Louisy May Alcottové.....	14
3 Interpretace díla se zaměřením na ženské postavy.....	17
3.1 Základní informace o románu.....	17
3.2 Děj.....	18
3.3 Postavy.....	20
3.4 Postavy žen.....	22
3.5 Paní Margaret Marchová.....	24
3.6 Teta Marchová.....	25
3.7 Margaret Marchová.....	26
3.8 Josephine Marchová.....	28
3.9 Elizabeth Marchová.....	30
3.10 Amy Marchová.....	31
Závěr.....	34
Seznam použitých zdrojů a literatury.....	35
Přílohy.....	38

Úvod

Cílem této bakalářské práce je představení hlavních ženských postav románu *Malé ženy*, jehož autorkou je Louisa May Alcottová. Práce bude soustředěna na jednotlivé postavy s přihlédnutím k jejich jedinečným charakteristickým vlastnostem, odlišnostem a vzájemné podobnosti. Bude tak podán obraz několika typů žen, které žily nejenom v devatenáctém století.

Další bod práce se bude zabývat tím, jakou úlohu v tehdejší době ženy sehrávaly. Na základě postav a textu díla bude podán základní obraz o tom, co bylo mnohými chápáno jako jejich stěžejní úkol a role v rodinném prostředí, ale i širších sociálních kruzích.

„Každá společenská role přitom – vlastně podobně jako role divadelní – vyžaduje dodržování určitých požadavků na způsob chování, který je s touto rolí spojován a od každého jejího nositele očekáván.“ (Renzetti, 2003, s. 23-24) Díky zvýšené emocionalitě a přehnanému opečovávání nebyla ženám v rámci společenského dění věnována přílišná pozornost. S postupem času se však societa stávala tolerantnější a nyní si lidé, alespoň v pokrokových, vyspělých a svobodných zemích, uvědomují, že nemusí být vždy vhodné věřit genderovým stereotypům, na které se Alcottová snaží v románu upozornit.

Dle Poněšického (2004) je mužská identita křehčí nežli ženská. Muž si tak potřebuje dokazovat svoji sílu a potlačuje prvky ženskosti, aby se mu nikdo nevysmíval či nebyl nikterak ponižován a zostuzen. S tímto výrokem můžeme, ale nemusíme souhlasit. Řada z nás se mohla setkat s muži, kteří odmítali projevit jakoukoliv emoci nebo náznak zranitelnosti. Dnes se však pevné vytyčení a konkretizace genderových rolí neseťkává u většiny lidí s pozitivním ohlasem, přesto stále přežívají názory, které svou hloubkou a smýšlením patří do 19. století, ve kterém Alcottová tvořila. Pomyslný „souboj mezi pohlavími“ takřka vymizel vzhledem k možnostem, které se ženám v současnosti nabízejí. Jedná se o spravedlivější platové ohodnocení, možnost studovat, právo na svobodnou volbu budoucího partnera, četné a variabilní profesní možnosti atd.

Postavy v *Malých ženách* jsou reprezentovány silnými, nezávislými ženami, které si uvědomovaly nesnáze tehdejších časů a snažily se alespoň z jisté části zasáhnout do svého osudu. Mohou nám tak připomínat i jiné literární postavy, např. Elizabeth Bennetovou, Janu Eyrovou či Emmu Woodhouseovou. V samotném románu pak nejvýrazněji vystupuje právě přední hrdinka – Josephine Marchová. Zmíněné literární postavy se pokoušejí najít svoji vlastní cestu životem a omezit vliv názorů okolí.

Bakalářská práce se bude dále snažit poukázat na to, jak Louisa May Alcottová mohla mnohým svým známým či veřejnosti připadat jako rebelka. Alcottová nebyla svázána

zábrany, předsudky či očekáváními, kterých měla dostát. Byla si dobře vědoma, čeho chce v životě dosáhnout a co by jí tuto cestu k vysněným cílům mohlo komplikovat. Těchto několikero faktorů je zmíněno i v románu. Můžeme tak sledovat, jak se hlavní hrdinky vypořádávají s nesnázemi, které nejspíše potkaly také autorku.

Nerovnost mezi pohlavími, která z většiny států světa již téměř vymizela, není pouze jediný problém, který je v románu rozebírán. Významnou část děje *Malých žen* ovlivňuje občanská válka a dění ve Spojených státech amerických, kdy došlo k rozdělení společnosti a na zástupce černé pleti se nahlíželo jako na méněcenné. K této situaci se značně hodí citát významné feministky, novinářky a bojovnice za lidská práva Glorie Steinemové, jež zcela přesně vystihla problém, který ve společnosti přetrvává již od samého počátku: „*Jsou pouze dva druhy lidí: ti, kteří vše dělí do dvou skupin, a ti, co ne.*“ (Steinem, 2019, s. 89, překlad vlastní)¹

Kniha *Malé ženy* může provokovat k zamyšlení a vést k nalezení odpovědí hned na několik otázek – ať už hovoříme o světě žen, způsobu života v USA během občanské války či společenské nerovnosti a diskriminaci. Po přečtení knihy tak můžeme získat více než jen přehled o situaci žen v devatenáctém století a jejich psychice. Zjistíme, jak charakterově se od sebe lidé odlišují, co mají společného, za co bojují a co považují za důležité. Román se zabývá především lidmi a jejich vnitřním světem, proto bychom mohli toto dílo brát jako nadčasové a hodné důkladnějšího rozboru a diskuse.

¹ Původní znění: „*There are two kinds of people in this world: those who divide everything into two and those who don't.*”

1 Román *Malé ženy* v kontextu vývoje literatury pro mládež

1.1 Literatura pro děti a mládež

Tomuto specifickému druhu literatury nebyla v minulosti věnována dostatečná pozornost, přestože tu je s námi již od dob mýtů. První díla dětské literatury vznikala už ve starověkém Egyptě. Až s příchodem 19. století a během období romantismu se literatuře pro děti a mládež začalo dostávat většího povšimnutí a vytvořila svoji vlastní literární odnož. (Čeňková, 2006)

Obecně ji dělíme na literaturu intencionální a neintencionální. Od intencionální literatury se očekává, že ji budou číst zejména děti. Je pro ni typická próza, kde jako hlavní hrdinové vystupují představitelé této věkové kategorie. (Čeňková, 2006) Mezi ukázkové příklady patří knihy *Karlík a továrna na čokoládu* Roalda Dahla, *Neznámkovy příhody* Nikolaje Nosova², *Děti z Bullerbynu* Astrid Lindgrenové nebo *Mikulášovy patálie* Reného Goscinyho. (Mandys, 2013) Naopak literatura neintencionální, kam se řadí i román *Malé ženy*, nebyla věnována dětským čtenářům, nýbrž v průběhu času se její recipienti měnili a u dětí dosáhla vysoké popularity. (Čeňková, 2006) Dětští a mladiství čtenáři si tak rádi přečtou díla Jane Austenové (*Pýcha a předsudek*, *Emma*), Charlese Dickense (*Nadějné vyhlídky*, *Oliver Twist*, *David Copperfield*), Victora Huga (*Bidníci*) či Charlotte Brontëové (*Jana Eyrová*).

Román *Malé ženy* se stal četbou pro mladistvé čtenáře zejména díky postavám, které představují mladé dívky (ženy), a problémům, se kterými se stejně jako ostatní dospívající potýkají. Kniha také realisticky vyobrazuje vývoj a přechod z dětství do rané dospělosti, tudíž si z ní mnozí čtenáři mohou převzít různá ponaučení a pochopit, o jaké principy se svět dospělých opírá. Žánrově³ patří *Malé ženy* do příběhu s dívčí hrdinkou, popřípadě do příběhu o dospívajících. (Mocná, Peterka, 2004)

Za nejstarší a nejtradičnější žánry literatury pro děti můžeme považovat bajky, legendy či mýty, které vznikaly především v období antického Řecka a Říma. S postupným vývojem lidské rasy se tak začala literatura pro děti rozšiřovat – spadá do ní i folklor⁴ či pohádky. Později

² Jedná se o autorské pohádky.

³ Literatura pro děti a mládež je tvořena různými literárními žánry a nabízí nespočet zpracovaných témat. Mohli bychom si tak přečíst dobrodružnou literaturu (indiánky, robinsonády, detektivky, fantasy, sci-fi, ...), poezii pro děti, bajky, mýty, pověsti, legendy, autorské a lidové pohádky, historickou prózu, naučnou literaturu, prózu s přírodní tematikou, příběhy s tématem války a s tématem šoa, životopisnou prózu, triviální literaturu či komiks.

⁴ Zde můžeme zmínit např. písně, popěvky, ukolébavky, škádlivky, oblamovačky, rozpočítávadla či hádanky.

vznikala intencionální díla a specifické žánry určené různým věkovým kategoriím⁵ a konkrétnímu pohlaví⁶. (Mocná, Peterka, 2004) Během středověku zažila dětská literatura značný úpadek. To se však změnilo s příchodem novověku a osvícenství. Významnou roli ve vývoji literatury pro děti a mládež hrál francouzský představitel tohoto hnutí – Jean Jacques Rousseau⁷. Zabýval se dětským světem, zejména pak jejich výchovou – dílo *Emil čili O výchově*. V českých zemích tuto úlohu převzal „Učitel národů“ – Jan Ámos Komenský⁸. Jeho dílo *Orbis Pictus (Svět v obrazech)* se stalo prvním intencionálním dílem pro děti v prostředí literatury českých zemí, nemluvě o tom, že zde také položil základy pedagogické disciplíny. Knihy pro děti však vznikaly ještě před příchodem osvícenství. Jako důkaz může sloužit dílo Françoise Fénelona⁹ *Příhody Telemachovy*, které napsal roku 1699 pro syny francouzského krále Ludvíka XIV. (Čeňková, 2006) V dnešní době literatura pro děti a mládež představuje významný druh literatury, a tak mají děti možnost vybírat si z velkého množství titulů, žánrů či zpracovaných témat.

1.2 Historické souvislosti

Román *Malé ženy* vyšel roku 1868 ve Spojených státech amerických. Ty se zrovna potýkaly s občanskou válkou mezi Jihem a Severem. Během života Alcottové vypukla v USA kalifornská zlatá horečka¹⁰, když dělníci objevili při stavbě Sutterovy pily zlato. (O'Callaghan, 1990)

Ve světě v období let 1853-1856 proběhla Krymská válka mezi Ruskem a Osmanskou říší, která vyústila v porážku carského Ruska. Vývoje se dočkaly přírodní vědy, když britský přírodovědec Charles Darwin uveřejnil svoji evoluční teorii v díle *O původu druhů* (1859). Na

⁵ Dětem nižšího věku byly určeny pohádky, poezie či jednoduché příběhy. Se školním věkem se četba více různí, a tak si děti mohou přečíst žánry jako fantasy, sci-fi či horor.

⁶ Pro chlapce byly psány příběhy s převažujícím dobrodružným prvkem či ve stylu science fiction. Pro dívky naopak romantické, sentimentální, až kýčovitě knihy s dívkou jako hlavní hrdinkou.

⁷ Mimo jiné hlásal návrat lidí k přírodě, kritizoval soukromé vlastnictví, které je zdrojem nerovnosti mezi lidmi, a zabýval se výchovou dětí, přestože svých vlastních se vzdal. Napsal díla jako *Nová Heloisa*, *O původu nerovnosti mezi lidmi*, *Listy z hor* či *Význání*.

⁸ Jan Ámos Komenský byl poslední biskup Jednoty bratrské, která vycházela z učení Petra Chelčického. Byl to také významný myslitel, pedagog, teoretik a spisovatel. Jeho názory v oblasti pedagogiky jsou dodnes považovány za průkopnické a stále aktuální. Studoval ve Fulneku, Přerově či německém Heidelbergu. Vzhledem k situaci v českých zemích a kvůli své evangelické víře musel odejít, emigroval tak do Polska, kde strávil určitý čas v Lešně. Na tomto místě se zrodil Komenského *Thesaurus (Poklad jazyka českého)*, který byl však zničen během požáru. Dále se uchýlil do Švédska, Uher a zakotvil v nizozemském Amsterdamu, kde také zemřel. Je pohřben v nedalekém Naardenu. Komenského označujeme za zakladatele tzv. pansofie (vševědy). Jeho dílo tvoří *Brána jazyků otevřená*, *Listové do nebe*, *Truchlivý*, *Schola ludus*, *Hlubina bezpečnosti*, alegorické dílo *Labyrint světa a ráj srdce*, *O poezii české*, *Velká didaktika (Didactica Magna)* či *Informatorium školy mateřské*.

⁹ Francouzský teolog, básník a spisovatel.

¹⁰ Probíhala mezi lety 1848-1855.

druhé straně zeměkoule se Rus Dmitrij Ivanovič Mendělejev zasloužil o převratný objev – periodickou soustavu prvků.

Na území Itálie byla situace velmi pod tlakem, jelikož Italové usilovali o sjednocení stát pod vedením Giuseppeho Garibaldiho. Roku 1861 bylo v Rusku carem Alexandrem II. zrušeno nevolnictví, o šest let později pak tentýž panovník prodal Spojeným státům americkým Aljašku. V roce 1863 Švýcar Henri Dunant spoluzakládá zdravotnickou organizaci Mezinárodní červený kříž¹¹. Během roku 1866 se chýlila ke konci prusko-rakouská válka, která díky porážce Rakouska předznamenala vznik Rakousko-Uherska roku 1867. V časovém úseku jednoho roku se odehrála rusko-turecká válka, kdy se osamostatnily státy jako Srbsko, Černá Hora a Rumunsko. Roku 1885 objevuje Louis Pasteur lék proti vzteklině, o dva roky později si Alfréd Nobel¹² patentuje svůj vynález – střelný prach. (Hroch, 1989) Historická epocha, ve které Alcottová působila, je tak, co se společenského a politického dění i vývoje kultury týče, velice bohatá.

1.3 Odkaz *Malých žen*

Román *Malé ženy* může být jen prostou knihou, po které sáhneme, jestliže máme přebytek volného času či dáme na něčí doporučení. Jiní od knihy očekávají prozření a útěchu. Díky opakovanému vydávání a adaptacím tohoto románu však můžeme tvrdit, že dílo získalo velké množství příznivců a stále se těší nezanedbatelné oblibě.

Dobrodružství sester Marchových dokáže mnohé emocionálně zasáhnout. Zdrojem této reakce se může stát postava Josephine, která bourá veškeré stereotypy a buduje si vlastní svět, obecně to je však síla a autentičnost postav, které jsou pro dílo klíčové a díky nimž si román vydobyl celosvětovou slávu a uznání. Zasluhou charakteristiky a způsobu popisu těžkých životních chvil mohou mladé dívky, ale také chlapci, dospívat společně se sestrami Marchovými a s některou z nich se i ztotožnit. V tom tkví jedinečnost tohoto románu. Ne každá kniha dokáže v čtenářích vyvolat pocity spříznění či pochopení, Alcottové se to však relativně zdařilo.

Alcottová byla považována za revolucionářku své doby. Díky ní, jejím předchůdkyním a následovnicím se zrodila uvědomělost žen, která v minulosti nebyla nikterak výrazná.

¹¹ Organizaci založilo celkem pět mužů. Mimo zmíněného Dunanta to byli Louis Appia, Théodore Maunoir, Gustave Moynier a Guillaume Henri Dufour. V Červeném kříži se angažovala řada spisovatelů, např. francouzský prozaik a esejista Romain Rolland.

¹² Na jeho přání je každoročně od roku 1901 oceňováno šest vědních oborů Nobelovou cenou, kterou uděluje švédská Královská akademie věd.

Můžeme se domnívat, že právě takové silné ženské postavy a osobnosti, které nalezneme i v románu, utvořily podmínky pro vznik feministického hnutí. Ženy přestaly spoléhat na muže a začaly se zapojovat do společenského dění. Domáhaly se genderové rovnosti, volebního práva, možnosti studovat apod. Alcottová svou knihou pomohla ženám k zisku šancí. Stejně tak mohla ovlivnit myšlení, chování a způsoby žen, které díky ní našly vnitřní sílu. Pro mnohé nepředstavují Marchovy sestry jenom postavy žijící na stránkách papíru, ale skutečné osobnosti žen, které oplývají nebojácností a nezdolností.

Text *Malých žen* je pln poselství a mouder. Jedním z nich je to, že rodina je sice důležitá, ale my jsme důležití stejně tak. Je tedy podstatné soustředit se na naše cíle a sny, neměli bychom přitom však zapomínat na náš původ a příbuzné, bez jejichž podpory a pomoci bychom měli život výrazně těžší. Mnoho dospívajících necítí vděčnost vůči svým rodičům. To je dle autorky špatně – pokud si zachováme pokoru a skromnost, můžeme dosáhnout vyšších cílů než s pouhým egem či odhodlaností. Dílo tak může působit v jistých pasážích naučně a výchovně.

Na odkaz Alcottové navázalo mnoho jiných autorek, např. Virginia Woolfová – feministka a bojovnice za lidská práva. Během jejího života byly knihy, ve kterých zaujímají hlavní místo ženy, velice populární. Autorkou se však neinspirovaly pouze její současnice, ale i zástupkyně a představitelé moderní doby, kdy z jejího odkazu čerpaly např. příslušnice feministického hnutí. „*Feministky se znovu roku 1996 dostaly do povědomí, když Northeasternské nakladatelství*¹³ vydalo knihu *Feministka Alcottová: Příběhy ženské síly*.“ (Stern, 1999, s. 22, překlad vlastní)¹⁴ Jde tedy vidět, že navzdory časové bariéře mezi dobou Alcottové a nedávnou současností jsou její myšlenky stále považovány za průkopnické. Dílo a názory autorky tak žijí dál.

Z literárního hlediska se jedná o dílo, jež některé čtenáře podněcuje a nutí k zamyšlení. Nejedná se tudíž, už jenom díky tloušťce knihy, o snadnou četbu. K samotnému konci příběhu tak nemusí dojít všichni, kteří se rozhodli tento román přečíst. Pokud však ale *Malé ženy* nezavrhneme a úspěšně dojdeme k jejich konci, mělo by nám být jasné, že text z pera Alcottové není nikterak triviální či kýčovitý. Naopak – dílo je velice hluboké, plné reálných situací a faktů, dokáže v nás vzbudit emocionální odezvu a reakci. Díky těmto elementům je román oblíben řadou lidí i v současnosti.

¹³ Toto vydavatelství je součástí Northeasternské univerzity v Bostonu, kde Alcottová strávila velkou část svého života.

¹⁴ Původní znění: „*The feminists took the spotlight again in 1996 when Northeastern published The Feminist Alcott: Stories of a Woman's Power.*“

Malé ženy stále slouží jako zdroj inspirace pro filmová či jiná televizní zpracování. Dílo se dočkalo hned několika zfilmování, z toho nejnovější pochází z roku 2019 a hlavní postavy v něm ztvárňují herci jako Meryl Streepová, Saoirse Ronanová či Timothée Chalamet. Roku 2017 pak vyšel třídílný seriál, který též zobrazuje příběh sester Marchových. Pravděpodobně nejznámější verze byla natočena v roce 1994, kde si Jo Marchovou zahrála Winona Ryderová. Oba zmíněné filmy získaly nominaci na Oscara, tu však proměnil až snímek z roku 2019, a to za nejlepší kostýmy. Příběh Alcottové je vždy s časem znovu vydáván v nejrůznějších podobách, např. jako zestručněný příběh pro mladší čtenáře s doprovodnými ilustracemi pro umocnění zážitku a lepší pochopení.

2 Biografie a bibliografie Louisy May Alcottové

2.1 Společenská a politická situace

Během života Alcottové se postupně začala zvyšovat populace americké společnosti. Paradoxní byl fakt, že armáda Spojených států amerických postrádala některé členy, nebyla tudíž plně vybavena. Societa nebyla moc shovívavá k lidem černé pleti, kteří neznamenali nic než finančně nenákladnou pracovní sílu. Lidé toužili po levné půdě, což bylo podmíněno značnou expanzí tehdejšího amerického území, a proto ji začali odkupovat od zde žijících indiánských kmenů. Problematika otrokářství vyvolávala značné rozpory a vedla k velkému množství kompromisů, ty však nemohly fungovat věčně, a proto situace vyústila v ozbrojený konflikt, který poznamenal život všech amerických občanů. Otroctví se dočkalo konce až po roce 1860, kdy byl prezidentem Spojených států zvolen Abraham Lincoln¹⁵. (O'Callaghan, 1990)

V zemi pak v letech 1861-1865 zuřila občanská válka mezi bohatým Severem a chudým, zaostalým Jihem. Jižní státy chtěly získat nezávislost, a proto se odtrhly a založily si vlastní celek, který nazývaly Konfederace. Jejich snažení však nebylo úspěšné, jelikož většina bojů probíhala právě na území Jihu, což vedlo k rychlému spotřebování veškerých zásob, zatímco oblasti Severu nebyly nikterak výrazně ovlivněny. Byla tak obnovena Unie a zrušen systém založený na otrokářství¹⁶. (O'Callaghan, 1990) Občanská válka hraje i v románu poměrně významnou roli.

2.2 Současnice Alcottové

Devatenácté století přineslo řadu změn – jednou z nich bylo to, že přibývalo žen spisovatelek. Toto téma bylo předtím tabu, ale společně s odhodlaností a vírou amerických občanů začaly ženy nabývat na nebojácnosti a zbavovat se strachu z toho, co by si o nich mohla myslet společnost či jejich rodina.

Mezi nejvýznamnější americké autorky této doby neodmyslitelně patří Frances Hodgson Burnettová. Zpočátku přispívala pouze do časopisů, aby finančně zaopatřila své sourozence, poté se však věnovala psaní románů. Její nejvýznačnější dílo nese název *Malý*

¹⁵ Abraham Lincoln byl šestnáctý prezident USA a zároveň první představitel Republikánské strany, která společně s demokraty tvoří dvě stěžejní politické strany Spojených států amerických.

¹⁶ O tématice otrokářství psalo mnoho autorů, např. Mark Twain.

lord¹⁷ – řadí se mezi světovou literaturu pro děti a mládež. Další významná americká autorka, která se věnovala literatuře pro děti, byla Harriet Beecher Stoweová. Problematiku otrokářství rozebírá ve své knize *Chaloupka strýčka Toma*. Psala také cestopisy či publikovala v mnoha periodikách. Svým dílem přispěla ke změnám společenského myšlení. V devatenáctém století tvořily taktéž Kate Chopinová¹⁸, Margaret Fullerová (svou tvorbou ovlivnila budoucí vývoj feministického hnutí), Edith Whartonová, Nellie Blyová¹⁹ či Sarah Orne Jewettová, která hájila prosté lidi žijící na venkově. (Vančura, Masnerová, 1979)

Na druhé straně Atlantského oceánu žilo téže mnoho významných žen. Charlotte Brontëová, třetí nejstarší z celkem pěti sester, byla významná anglická autorka 19. století a její dílo se řadí ke klasické anglické literatuře. Zpočátku psala pod pseudonymem, působila jako guvernánka. Na rozdíl od své mladší sestry Emily se vdala. Po odhalení identity se pohybovala ve vyšších kruzích, přátelila se dokonce s W. M. Thackerayem²⁰. Její smrt zavinila nejspíše tuberkulóza či tyfus. Do dějin se zapsala svým psychologickým románem *Jana Eyrová*²¹. Její sestra Emily byla druhá nejmladší z Brontëových sester. Volila si řadu pseudonymů, které však zachovávaly její iniciály. Chtěla skrýt své pohlaví a předejít předsudkům, které by „žena spisovatelka“ mohla vyvolat. Její dílo *Na větrné hůrce*²² nepřichází o čtenáře ani v současnosti. (Procházka, Stříbrný, 2003)

2.3 Život a dílo Louisy May Alcottové

Louisa May Alcottová (1832-1888) byla americká autorka 19. století tvořící zejména v duchu realismu. Většinu svého života strávila ve státě Massachusetts v Bostonu. Zde se seznámila s mnoha osobnostmi, např. H. D. Thoreauem²³. Byla druhá nejstarší ze čtyř sester, starší byla pouze sestra Anna. Její otec Bronson Alcott byl učitel a vyznavač transcendentalismu. „*Transcendentalismus vyšel z puritanismu, hledaje nové cesty k náboženské obnově. Hlavní jeho myšlenkou jest, že nikoliv vnější svět, nýbrž naše myšlenky a*

¹⁷ Román vyprávějící příběh o chlapci, který netuší, že je synem zámožného, avšak zlého šlechtice. Příběhy o dětech a dospívajících byly v tomto období velmi oblíbené. Jako důkaz nám může sloužit dílo Charlese Dickense, dále pak samotné *Malé ženy*.

¹⁸ Její nejznámější román *Probuzení* se zabývá ženou, která se již nadále odmítá podřizovat normám společnosti.

¹⁹ Vlastním jménem Elizabeth Jane Cochraneová. Byla nadanou žurnalistkou.

²⁰ Anglický představitel kritického realismu, jenž se odráží v jeho nejznámějším románu *Jarmark marnosti*.

²¹ *Jana Eyrová* vypráví příběh osiřelé dívky, která se snaží najít štěstí a svého vyvoleného. Přes mnoho nástrah zůstává věrná sama sobě a je si vědoma své hodnoty a toho, co od života chce.

²² Román zobrazuje bezcítěného Heathcliffa a jeho nehynoucí, avšak mnohdy podlou a krutou lásku ke Kateřině Lintonové.

²³ Henry David Thoreau byl americký filozof, básník a moralista. Jeho dílo a život byly značně ovlivněny Francouzem J. J. Rousseauem. Stejně jako on hlásal návrat k přírodě a lidské přirozenosti – to se odráží v jeho díle *Walden aneb Život v lesích*, kde kritizuje konzumní společnost a přepych.

ideje jsou pravou skutečností.“ (Kratochvil, Charvát, Černocký, 1937, s. 563) To mělo značný vliv na způsob výchovy, který Alcott uplatňoval. Díky svému otci potkala Louisa významné kapacity, především pak v jeho experimentální škole²⁴. (Stern, 1999)

Bronson Alcott posléze založil utopickou komunitu Fruitlands. Tato komunita byla poměrně pokroková – podporovala zrušení otrokářského systému a ženskou emancipaci. Kvůli volnomyšlenkářství se však Alcottovi často setkávali s odporem a nátlakem společnosti, která byla naopak velice konzervativní, což vyústilo v ekonomickou a finanční krizi jejich rodiny. Louisa a nejstarší ze sester, Anna, tak již od raného dětství musely pracovat, aby rodině zajistily dostatečné množství peněz. Alcottová vystřídala mnoho zaměstnání – nejdříve působila jako učitelka, poté jako guvernánka, nakonec se začala věnovat psaní²⁵. Její první literární počín byla kniha *Flower Fables*²⁶. V roce 1860 začala psát pro magazín *Atlantic Monthly*. (Stern, 1999)

„Přestože Alcottová se svým otcem sdílela datum narozenin, byli narozeni pod úplně jinými hvězdami.“ (Reisen, 2010, s. 7, překlad vlastní)²⁷ Často nesouhlasila s jeho názory či výroky. V tomto ohledu se mohla spolehnout na svoji matku, která jí byla charakterově velice podobná – také byla prchlivá, tvrdohlavá a plná vášně. Ke svému otci, přestože žili pod jednou střechou, neměla vůbec blízko. (Reisen, 2010)

Když vypukla občanská válka, Bronson Alcott v ní působil jako dobrovolník²⁸ a Louisa sloužila v nemocnici jako zdravotní sestra²⁹. Z dopisů, které pravidelně posílala domů, na naléhání svých známých vytvořila soubor *Hospital Sketches*, který později publikovala pod mužským pseudonymem. Sborník se setkal s nečekanou chválou a uznáním, proto se rozhodla publikovat pravidelně. Její díla byla často odmítána s tvrzením, že nejsou pro danou dobu vhodná a u čtenářů by nebyla úspěšná. Alcottová tak, přestože nebyla vyznavačka takovýchto příběhů, svoji tvorbu zasvětila psaní laciných próz. Díky nim totiž mohla obdržet nemalý finanční obnos, který její rodina potřebovala. Přizpůsobila se tak veřejnosti a komerčnímu zisku a svoji rodinu upřednostnila před svými zásadami a hodnotami, jež zastávala. (Reisen, 2010)

Slávu si však získala až po vydání první části románu *Malé ženy* roku 1868. Kniha je inspirována jejími sestrami a rodinou. Příběh popisuje zážitky novoanglické rodiny, které

²⁴ Například již zmíněného H. D. Thoreaua, filozofa a duchovního R. W. Emersona či romanopisce Nathaniela Hawthorna – autora románu *Šarlatové písmeno*.

²⁵ Na počátku tvořila krátké povídky pro děti, které anonymně vydávala v novinách.

²⁶ Kniha z roku 1854 obsahující fantastické příběhy a pohádky, které později Alcottová věnovala Ellen Emersonové, jež její tvorbu obdivovala.

²⁷ Původní znění: „*Although they shared a birthday, Louisa May Alcott and her father were born under different stars.*“

²⁸ Zde spatřujeme jistou podobnost s otcem Marchem v *Malých ženách*.

²⁹ Sama by nejraději bojovala po boku mužů, ale to nebylo možné, a tak se snažila být co nejvíce nápomocná.

nechybí věčný optimismus, přestože finančně strádá. Zároveň zobrazuje osobnosti čtyř zcela rozdílných sester, které v hloubi srdce touží po tom samém – po šťastném životě. Kniha tak nabídla realistický, ale zdravý obraz rodinného života, se kterým se čtenáři mohli snadno ztotožnit. Druhý díl, který vyšel o rok později, se pak soustřeďuje na vstup sester do světa dospělých. Díky úspěchu vydala Alcottová volné pokračování *Malí muži*, které se s tak velkým ohlasem nesetkalo.

Louisa obhajovala feministické názory, někteří tak odhadují, že to byl hlavní důvod, proč se nikdy neprovдалa. Sternová (1999) se však přiklání k tomu, že ve svém pracovně vytíženém a nabitém životě neměla Alcottová na vdavky ani pomyšlení. S tvorbou nikdy nepřestala, zastavila ji v tom až smrt. Alcottová zemřela v Bostonu roku 1888 ve věku 55 let. Za příčinu smrti byla dlouhou dobu pokládána otrava rtutí, kterou v té době obsahovalo mnoho léčiv, jež Alcottová sama užívala. Nyní se však předpokládá, že skonala na následky nemoci lupus. (Reisen, 2010) Její životní příběh inspiroval mnohé autory. Můžeme si tak přečíst publikaci *Louisa May Alcott: A Biography* od Madeline B. Sternové, *Louisa May Alcott: The Woman Behind Little Women*, jejíž autorkou je Harriet Reisenová, či dílo Ednah D. Cheneyové s názvem *Louisa May Alcott, the children's friend*.

3 Interpretace díla se zaměřením na ženské postavy

3.1 Základní informace o románu

Román *Malé ženy*, jehož autorkou je již blíže představená americká spisovatelka Louisa May Alcottová, poprvé vyšel roku 1868. Dílo je označováno za hlavní a stěžejní literární práci Alcottové. Ihned po vydání si kniha vydobyla úspěch napříč světem, zejména pak ve Spojených státech, kde se stala častou četbou mladých žen, ale i dalších čtenářů. Díky značné autobiografičnosti se s románem ztotožnila velká část severoamerického kontinentu. (Reisen, 2010) Román *Malé ženy* je tvořený celkem dvěma díly. První z nich se zaměřuje na dětství sester Marchových, druhý, jenž vyšel roku 1869, pak na jejich vstup do dospělého života a s tím spojené události, jako je manželství, finanční problémy či výchova dětí. Na základě velikého úspěchu *Malých žen* napsala Alcottová volné pokračování s názvem *Malí muži*, které se však původnímu románu čtenářským úspěchem nikdy nevyrovnalo.

Žánrově se pak jedná o tzv. Bildungsroman³⁰, realistický či naučný román. (Mocná, Peterka, 2004) Celé dílo čítá okolo 496 stran a v originálu je napsáno anglicky. Co se **jazykové stránky** týče, román je psán v er-formě se vševědoucím vypravěčem, který zná myšlenky, pohnutky a tužby všech postav. Je použit spisovný, přímočarý jazyk v próze. Často se zde objevují humorné pasáže či provokující myšlenky³¹. Text je členěn do kapitol a odstavců, obsahuje jak monology, tak dialogy. V textu si můžeme všimnout expresivních výrazů, nechybí hypokoristika, přirovnání, tázací věty, apostrofy či věty zvolací, na kterých je v díle vybudována velká část dialogu.

Dílo je zčásti autobiografické – Alcottová se při tvorbě postav sester inspirovala sestrami vlastními. Stejně tak zasadila děj do své rodné země a aktuální doby, kdy v zemi řádila občanská válka mezi Jihem a Severem. Jestliže máme hovořit o **časoprostoru**, Alcottová situovala děj románu do jednoho z amerických států na východním pobřeží – do státu Massachusetts, přesněji pak do města Concord, které se nachází zhruba třicet minut jízdy od metropole tohoto státu – Bostonu. Výběr místa není náhodný – Alcottová v Concordu se svými sestrami vyrůstala a dlouhá léta poté strávila právě v Bostonu. (Stern, 1999)

³⁰ Bildungsroman je specifický typ románu, který zaznamenává život jedince, popřípadě jedinců, od dětství až do dospělosti. Známým tvůrcem těchto románů je mimo jiné Charles Dickens, konkrétně se jedná o díla *Nadějně vyhlídky* či *David Copperfield*.

³¹ Souvisí zejména s tím, jak dívky poznávají okolní svět. Díky tomu formují svoji osobnost a názory, které by se mnohým mohly zdát netradiční.

Román znázorňuje život členů rodiny, která se musí potýkat s osobními a zdravotními problémy, ale také hmotným nedostatkem, což ještě přidalo na oblibě této knihy. Mnoho rodin ve Spojených státech finančně strádalo, a to zejména díky občanské válce. Rodinám v důsledku války nechyběly pouze peníze či jídlo, ale také rodinní příslušníci a přátelé, kteří byli v armádě a zemřeli. Alcottová tak věrohodně zachytila obraz běžné americké rodiny, se kterou mnozí soucítí, a autenticky vyobrazila život v tehdejších letech.

3.2 Děj

Děj knihy nás vnáší do rodinného prostředí Marchových – běžné americké rodiny. Vše začíná během Vánoc, které, ač nejsou příliš bohaté, si Marchovi užijí díky jejich optimismu a divadelní hře, kterou sepsala druhá nejstarší ze sester – Jo. Po svátcích se Meg, nejstarší sestra, společně s Jo vydávají na ples, kde se Josephine seznámí s jejich sousedem Lauriem, jenž se, stejně jako ona, pokouší utéct víru plesu a povrchní společnosti. Dlouhou dobu si v odlehle místnosti povídají. Laurie se posléze stává rodinným přítelem a je milován celou rodinou Marchových. Dokonce se setkají i s jeho dědečkem, který, třebaže může působit jako nevrlý postarší muž, má laskavé srdce. Nejvíce si oblíbí Beth Marchovou, jíž dovolí navštěvovat jeho rozlehlý dům, aby si mohla zahrát na piano. Po Vánocích se sestry navrací k normálu – Meg se stará o děti z města, Amy chodí do školy, Beth pokračuje v domácí výuce a Jo se snaží zabavit mrzutou tetu Marchovou. Mezi Amy a Jo pak dochází ke konfliktu, protože odmítne vzít Amy do divadla, kam vyráží s Meg, Lauriem a jeho učitelem, jenž je okouzlen Meginou krásou. Amy tak spálí Josephiny zápisníky, což na jistou dobu způsobí mezi sestrami nevraživost. Nakonec si však odpustí, i když si Jo vyčítá svoji předchozí necitlivost, která mohla zapříčinit Amy neštěstí v podobě utopení se v zamrzlém jezeře. Amy už tak zažila nepříjemné chvíle, když jí učitel přivodil rákoskou zranění na dlaních kvůli kresbě, která parodovala jeho osobu, a proto byla uvedena do domácí výuky společně s Beth.

Nastávají letní prázdniny a sestry často chodí ven, obzvláště s Lauriem, jenž s Jo tvoří nerozlučitelnou dvojici. Dokonce se vydávají s jeho britskými přáteli na výlet na pláž, kde se začnou prohlubovat city Laurieho učitele Johna Brooka k Meg, která, jak je vidno, mu jeho náklonnost oplácí, což se přičí Jo, jež nechce o Meg přijít. Na podzim Jo vydává v novinách dvě povídky. S touto zprávou se svěřila pouze Lauriemu, protože se bála možného neúspěchu, ale poté se pochlubí i své rodině, jež je na ni patřičně pyšná. V listopadu je však do domu Marchových doručen dopis informující všechny přítomné o nemoci jejich otce ve službách občanské války. Matka Marchová neváhá a ihned se za svým mužem vydává v doprovodu

Johna Brooka, jenž se dobrovolně nabídne. Jo chce přispět své matce na cestu, a tak se obětuje a ostrihá si své krásné, dlouhé vlasy, za které dostane nemalou finanční částku. Josephine se snaží být statečná, ale i tak své volby přece jen lituje a vlasy oplakává. Sestry se bez starostí zvládají starat o domácnost a sebe samé. Společnost jim po celou dobu dělá Laurie. Dozví se však, že nedaleko jejich domu žije žena s dětmi, jež nemají co jíst, všichni jsou však velmi nemocní. Jediná ze sester, která se jim rozhodne pomoci, je Beth, ta ale na svou dobrosrdečnost a milosrdenost doplácí – onemocní spálou. Jelikož jen Amy touto nemocí ještě neprošla, je poslána do domu tety Marchové, kde je striktně vychovávána, může si však zkoušet drahé šaty a je učena různým jazykům. Bethin stav dojde do takového bodu, kdy sestry musí své rodiče o událostech informovat. S otcem tak zůstává John Brooke a jejich matka se vrací domů. Bethina nemoc se však znenadání zlepšuje, to nejhorší má tedy za sebou, alespoň prozatím.

Na Vánoce pak přijde veliké překvapení v podobě návratu otce Marche. Celá rodina, včetně Laurieho, jeho dědečka i učitele, je pospolu a nemůže být šťastnější. Během svátků zavítá do domu i teta Marchová, která je příchodem svého synovce vzrušena. Poté vede rozhovor s Meg o tom, jak je pro ženu důležité provdat se za bohatého muže, aby měla ve společnosti vůbec nějakou hodnotu a postavení. Rozmlouvá jí tak city k chudému učiteli Brookovi. Meg se však nenechá odradit a Jo jim lásku začne konečně přát. První díl končí jejich zásnubami.

Druhý díl se odehrává tři roky od té doby, kdy jsme se se sestrami Marchovými setkali posledně. Pokračování bývá někdy nazýváno jako *Dobré manželky*, většinou je však spojeno s dílem prvním pod původním názvem. Meg žije s dětmi a svým mužem v domě, nedokáže se, leč se ze všech sil pokouší, smířit s prostým venkovským životem. Meg miluje šperky, šaty a přepych. I když myslí na svoji rodinu a chápe tíživou situaci svého manžela, stále touží po něčem víc, což jí bývá Johnem často vytýkáno.

Jo odjela z rodného Concordu do „města, které nikdy nespí“ – New Yorku. Myslela si totiž, že je Beth zamilovaná do Laurieho. Aby jim dala prostor, rozhodla se Concord opustit. V jednom z newyorských domů působí jako učitelka. Nezanevřela však na svoji vysněnou dráhu spisovatelky, dokonce dokončila svůj první román, ten je ale editory několikrát zamítnut kvůli přesvědčení, že by nebyl úspěšný a nikdo by si ho nechtěl přečíst. Prý neodpovídá současným trendům a potřebám společnosti – lidé chtějí od reality utéct, ne si ji připomínat. Dalším bodem kritiky je obraz ženy, který Jo nabízí – žena, která se neprovdá a jde si za svými cíli. V domě Jo pozná dalšího učitele, původem z Německa – profesora Bhaera. Ten jí dopomůže svojí pravdomluvností a kritikou najít osobitý styl psaní a autentičnost.

Amy je mezitím spolu s tetou Carrol³² na cestě po Evropě, konkrétně v Paříži. Na tuto cestu se původně měla vydat Jo, jež byla touto šancí přímo nadšena. Teta Marchová však upřednostnila Amy, kterou jako jedinou ze sester považuje za rozumnou a její chování hodné skutečné dámy. Amy pak ve Francii potká Laurieho, zamilují se do sebe a následně zasnoubí. Ještě před Joiným odjezdem do New Yorku však Laurie vyznal svou nehynoucí lásku jí, Jo ho ale odmítla s tvrzením, že by mu nebyla dobrou ženou a že si zaslouží někoho, kdo ho bude skutečně milovat. To na nějaký čas zlomilo Lauriemu srdce, Josephine pocitem viny také. Krátce po zasnubách nejmladší sestry citlivá Beth umírá na následky infekce.

Amy s Lauriem se vrací do Concordu a všem oznamují své zasnuby, Beth se této radostné zprávy však nedožila, Amy si tak svoji nepřítomnost vyčítá. Jo doufá, že ji přijede navštívit německý profesor. K tomu dojde a vyznají si lásku. Jo po smrti tety Marchové zdědí její sídlo, které přemění na školu. To by tetu jistě rozzuřilo, což je i Joiným záměrem. Dílo tak končí veselým pohledem na sestry a jejich vlastní rodiny.

3.3 Postavy

Hlavním cílem bakalářské práce je interpretace ženských postav tohoto románu. Větší pozornost jim bude věnována v dalších kapitolách, tato podkapitola umožňuje seznámení zejména s mužskými postavami, ženské figury zde budou pouze stručně představeny.

Nejstarší ze sester, *Margaret (Meg) Marchová*, je také ta nejkrásnější. Má exkluzivní vkus, líbí se jí pěkné věci, touží po bohatství a lásce, velice si přeje mít rodinu. Ze sester je tak její osobnost ta nejvíce „předvídatelná“. Umí být závistivá či žárlivá, což je způsobeno finanční krizí její rodiny. Jejím snem je stát se herečkou, uvědomuje si však, jaké pomluvy se k této profesi vážou³³ a že by si tak nezajistila svůj vysněný rodinný život.

Druhá nejstarší, *Josephine (Jo)*, se svým chováním blíží chlapcům. Je tvrdohlavá, lehce se rozčílí a vztek také často vede k její zaslepenosti. Cítí se omezována systémem, nejraději by se osobně účastnila probíhajících bojů po boku mužů. Vždy má ke všemu co říct. Jo se chce stát spisovatelkou, a proto neustále něco píše. Ne bere jako odpověď. Právě ona je pravou hrdinkou tohoto příběhu a představuje ženu, která bojuje za svůj osud.

Elizabeth (Beth) Marchová je typická nevinná dívka. Je plná čistoty a dobra. Miluje hrani na klavír, což je její největší vášeň. Neustále vypomáhá své matce, nikdy si na nic

³² Nejedná se však o tetu Marchovou.

³³ Stát se herečkou nebylo v této době příliš šťastné. Nebyla to práce uznávaná mnoha lidmi. O herečkách se také říkalo, že jsou přelétavé a těší se společnosti mezi muži.

nestěžuje, je velice stydlivá, a proto se vzdělává doma. Beth představuje naprostý kontrast k tehdejšímu společenskému a historickému dění, a dokonce se může zdát, jako by do doby kruté občanské války ani nepatřila.

Nejmladší a nejrozmazlenější ze sester, *Amy*, se velice zajímá o vyšší společnost. V takovýchto kruzích by se jednou chtěla pohybovat, což se jí nakonec i splní. Působí nevychovaně, má neskromné ambice a sny. Uvažuje o sobě samé jako o někom víc. Amy velice ráda maluje, dokonce studuje na cestě po Evropě významné umělce. Přestože Amy vyvolává zdání rozmazleného dítěte, její srdce je laskavé.

Jejich matka, *paní Margaret Marchová*, je dokonalá žena. Tvrdě pracuje, vždy si však udělá čas na své ratolesti. Podílí se na charitativní práci. Je velice zbožná, čestná a vnitřně silná. Musí toho hodně zvládat – na svých ramenou tak nese obrovské břímě.

Teta Marchová je postavou poněkud unikátní. Moc dobře si uvědomuje, že v životě nejde o nic jiného než o peníze, postavení a prestiž, tedy alespoň z jejího úhlu pohledu. Snaží se tak Marchovým tuto myšlenku neustále připomínat. Může působit necitlivě, sobecky, egoisticky či tvrdě. To vše z ní udělala společnost. Teta Marchová má tedy nespočet zkušeností a ví, jak se chovat na cestě za úspěchem.

Největším oblíbencem knihy se však může stát *Laurie*, celým jménem Theodore Laurence, soused rodiny Marchových. Před příchodem Jo do jeho života je vznětlivý a znuděný. Rád by se stal hudebním skladatelem nebo jen tak cestoval a zažíval různá dobrodružství, což se samozřejmě nezamlouvá jeho opatrovníkovi – jeho dědečkovi – který po něm požaduje, aby měl řádné vzdělání a šel studovat na vysokou školu. Laurie se do Jo zamiluje zejména díky jejich podobným povahám. Jo má sice Laurieho velice ráda, ale pouze jako bratra. Laurie však najde lásku v její sestře Amy. Román nám nabízí pohled i na jeho druhou stránku – má rád alkohol a večírky, užívá si společnost žen a nikdo a nic ho nezajímá. Nechce však, aby ho tak viděly Marchovy sestry. Jelikož mu na jejich mínění záleží, navrací se zpět k původním hodnotám a zásadám.

Pan Laurence, Laurieho dědeček, je starý, bohatý muž. Na první zdání působí chladnokrevně, je to však milý, vášnivý člověk poznamenaný smrtí své milované vnučky. *Pan March* slouží jako kaplan v občanské válce. Stejně jako jeho žena je i on příkladný rodič. Všem dává rady, často přemýšlí nad filozofickými otázkami. Moc nám o něm z textu díla není známo, to však nemusí být náhodné – Louisa May Alcottová nevycházela se svým otcem zrovna nejlépe. Přestože byli příbuzní, Bronson Alcott nemohl být snad více odlišný než Louisa. Kvůli svým nápadům ohrožoval rodinu, a tak si Alcottová vytvořila postavu pana Marche, jenž představuje úplný opak jejího otce – otce, kterého si vysnila. *John Brooke*, učitel Laurieho, je

tichý, rezervovaný, poctivý muž, kterého okouzlí Meg Marchová. Představuje dokonalého otce a manžela. *Professor Bhaer* je německý učitel působící ve škole v New Yorku, kde se setká s Josephine. Přestože je o něco starší než Jo, jeho věk se pohybuje okolo čtyřiceti let, dokáže v ní probudit hlubší city, zejména díky moudrosti, upřímnosti a sečtěllosti, kterými oplývá. Bhaer je klidný a působí rozumně. Možná je jeho povaha hlavním důvodem, proč se do něj Jo zamiluje – představuje ji samotnou, ale o něco vyrovnanější a vyzrálejší.

Jediná mužská postava, která je nám blíže představena, je Laurie. To zejména díky vzácnému přátelství s Jo. Byl jí oporou, přítelem, bratrem a nikdy ji v ničem neomezoval. Bral ji jako *rovnou – jako muže*. Viděl v ní to nejlepší z obou světů. Laurie představuje obraz ideálního přítele, kterého by si přál téměř každý z nás. Jako jeden z mála mužů 19. století nevěnuje pozornost rozdílům mezi pohlavími a staví se tak proti genderovým stereotypům, což bylo na jeho dobu více než pokrokové. Laurie díky své křehkosti a citlivosti ztělesňuje hranici mezi ženami a muži – často působí více žensky než sama Josephine.

3.4 Postavy žen

Ženy tvoří, společně s muži, neodmyslitelnou součást existence a každodenního života. V literatuře a umění jsou znázorňovány mnoha způsoby – jako matky, trpitelky, rodičky, milenky, manželky, panovnice, bohyně atd. Napříč téměř všemi ztvárněními je však často provází jedna důležitá vlastnost charakteru – bojovnost.

Jistě bychom našli mnoho autorů, kteří se ve svých dílech ženami nezabývali, dokonce je považovali za nehodné důkladnějšího rozboru či analýzy, a proto se soustředili zejména na „ryze mužskou“ heroizaci, která měla zdůraznit zcela typickou roli muže v pozici hrdiny, hlavy rodiny – toho, kdo je ve vedení. Ženy pak pro takovéto autory nebyly nic jiného než kojné, chůvy a služky. Ženy za pasivní členy společnosti považoval např. Coventry Patmore, současník Alcottové. (Furieux, 2014)

Jsou tu však i autoři, kteří ženám přiznávali vnitřní svět a považovali je za potřebnou část společnosti. Uvědomovali si jejich vlastní unikátnost, důležitost, odlišnost. Byly to ale hlavně ženské spisovatelky, které cítily nutnost vypsát se z nespravedlnosti panující mezi mužským a ženským světem, jejíž zdrojem může být již samotné oddělení těchto dvou rovin.

Louisa May Alcottová si za ženské hrdinky vybírá převážně svérázné osobnosti, jež jsou výrazné jistým charakterním rysem, a tudíž se mnoho dívek, ale i chlapců či dospělých, může s danou představitelkou ztotožnit nebo s ní sympatizovat. Alcottová postavy neidealizuje,

zobrazuje jak jejich kladné vlastnosti, tak jejich nedostatky či zápory. Klady však nad negativy převažují, proto někteří čtenáři mohou tíhnout k oblibě všech postav románu³⁴. V *Malých ženách* představuje každá z Marchových sester jednu sestru Louisy May Alcottové, proto řada lidí považuje dílo za o to cennější, osobnější a autentičtější.

Mohli bychom si položit otázku, proč jsou ženské hrdinky pro mnohá díla stěžejní a autory jim je přikládána taková váha. Odpovědí bychom mohli najít hned několik, ale ta nejjednodušší by mohla znít nějak takto: V dílech převažovaly mužské postavy, ty ženské nebyly nikterak výrazné, a tak si autoři, ale i společnost, vyžádali změnu. Ženy se totiž postupem času stávaly výraznými osobnostmi society a převzaly otěže nad vlastními životy, tím dopomohly k mnohým společenským zvrátům. Osud a život žen byl v historii častokrát odsouván až za ty mužské. Mnohdy byl těžší, ale přesto méně podstatný. To se zdá jako pádný důvod, proč nyní hovoříme o ženských postavách. Pokud bychom si chtěli o každé ze sester udělat prvoplánovou, ale poměrně vystihující představu, můžeme následovat tuto ukázkou z díla:

„Nech toho, Jo, jsi jako kluk!“

„Proto to dělám.“

„Oškliví se mi hrubé nezpůsobné dívky!“

„Nesnáším afektované ukňourané žáby!“

„Ptáčkové se ve svých hnízdečcích nehádají,“ zazpívala Beth smířitelka a zatvářila se tak legračně, že se obě rozesmály a „rýpání“ pro ten den skončilo.

„Vážně, obě byste se měly nad sebou zamyslet.“ Meg začala kázat po způsobu starších sester. „Ve svém věku už bys neměla dělat klukoviny, Josephine. Tolik to nevadilo, když jsi byla malá holčička, ale teď jsi hodně vyrostla, češeš si už vlasy nahoru, a proto bys měla pamatovat na to, že jsi mladá dáma.“

„Nejsem! A jestli ji ze mě dělají vlasy vyčesané nahoru, budu nosit copánky až do dvaceti,“ vykřikla Jo, strhla si síťku a setřásla dolů kaštanovou hřívu. „Nesnesu pomyšlení, že musím vyrůst a být slečna Marchová, nosit dlouhé šaty a vypadat jako ze škatulky. Už tak mě štve, že jsem holka, líbí se mi přece klukovské hry, práce i chování. Nemůžu se smířit s tím, že nejsem kluk, a teď je to ještě horší, protože bych k smrti ráda šla s tátou do války, ale můžu jen sedět doma a plést jako stará nudná ženská.“ A Jo zatřepala modrou armádní ponožkou, až jehlice zachřestily jako kastaněty a klubko odlétlo na druhý konec pokoje.

„Chudáčku Jo, ty máš ale smůlu! Ale nedá se s tím nic dělat. Musíš se spokojit s tím, že máš klukovské jméno a děláš nám bratra,“ řekla Beth a pohládila nepoddajné vlasy rukou, jejíž dotek nemohl být hrubý ani přes všechno mytí nádobí a utírání prachu.

„Co se týče tebe, Amy,“ pokračovala Meg, „jsi příliš vybíravá a škrobená. Tvoje rozmary jsou teď zábavné, ale když si nedáš pozor, vyroste z tebe afektovaná husa. Líbí se mi tvé dobré způsoby a vybraná mluva, když se nesnažíš hrát si na dámu, ale nesmyslná slova, která máš v takové oblibě, jsou stejně špatná jako hovorová, která používá Jo.“

³⁴ Mohou tak favorizovat i tetu Marchovou, která je v hloubi duše citlivou ženou schopnou empatie a něžnosti.

„Když Jo je větroplach a Amy husa, co jsem prosím já?“ zeptala se Beth, připravená na svůj díl kázání.

„Ty jsi prostě drahoušek,“ odpověděla Meg vřele a nikdo jí neodporoval, protože „Myška“ byla mazlíček rodiny. (Alcottová, 2020, s. 17)

3.5 Paní Margaret Marchová

Margaret Marchová – matka sester Marchových a žena pana Marche. Alcottová dodává postavě charakteristické rysy své vlastní matky, Abigail Marchové, která byla Louise výborným rodičem. (Stern, 1999) Není jednoduché představit si více pracovitěho člověka nežli právě Margaret. Nejenomže se stará se o své čtyři dcery a společnou domácnost, ale zvládá pomáhat i potřebným a lidem v nouzi. Věnuje se charitativní činnosti – zejména pak rodinám, které byly zastiženy válkou, a to jak ztrátou svých blízkých, tak finančními či zdravotními problémy. Všechny staví před sebe, to z ní dělá ženu plnou čistoty. Na straně druhé – kdyby stavěla sama sebe na vyšší příčky, mohla by mít méně starostí.

Přestože musí plnit několikero povinností a zajišťovat správný chod domácnosti, zachovává klid a je milující matkou. Svě dcery nijak výrazně nemoralizuje, snaží se, aby samy došly k tomu, co je správné a co špatné. Očekává, že tak sestry Marchovy pochopí svět a najdou si v něm vlastní místo. Svůj klid a rozvahu si však Margaret musela vybudovat. Dokázala se naučit, jak svoji prchlivou osobnost zvládat, s čímž se svěří i Josephine, která jí je nejvíce podobná. Paní Marchová v ní vidí své mladší já. „Myslíš si, že tvá prudkost je ta na světě nejhorší, ale má byla také přesně taková.“ (Alcott, 2016, s. 103, překlad vlastní)³⁵

Její nevyčerpatelnost snad nemá žádné meze a je velice těžké věřit tomu, jak dobře svůj život zvládá. I když chce pro své dcery jen to nejlepší, nepožaduje po nich vdát se kvůli penězům a sociálním výhodám, které by jim vyšší stupínky pomyslné sociální pyramidy přinesly. Svým dětem přeje lásku – tu skutečnou, jedinečnou, ryzí a vášnivou. Rodina Marchových sice nemá velké množství financí, ale přínos peněz, který by mohla díky výhodnému sňatku obdržet, nestojí za to, aby se některá z jejích dcer trápila po celý život v nešťastném manželství.

Na rozdíl od jiných lidí nezavrhne cizince, chudé či nemocné. Je velice zbožná a pracovitá. Přeje si, aby z jejích dcer vyrostly silné, nezávislé ženy, které budou v budoucnu činit vlastní rozhodnutí a nenechají se ovládat svými manželi. V tomto tkví unikátnost této ženy – většina matek v devatenáctém století požadovala od dcery provdat se za finančně

³⁵ Původní znění: „You think your temper is the worst in the world, but mine used to be just like it.“

zopatřeného muže a zplodit mu potomky, aby tak jeho jméno žilo i nadále. O skutečné štěstí svých dcer se příliš nezajímaly. Paní Marchová je v tomto směru vskutku průkopnická – odmítá mít ze svých ratolestí pouze pasivní manželky, které se svému muži přizpůsobí. Od svých dcer očekává daleko víc. „*Raději vás uvidím jako manželky chudých mužů, které budou šťastné, milované a spokojené, než jako královny na trůnech bez špetky seberespektu a klidu v duši.*“ (Alcott, 2016, s. 127, překlad vlastní)³⁶

Síla, kterou Margaret oplývá, je obdivuhodná. Zde se nám ukazuje, že i když je žena na výchovu dcer sama, dokáže si poradit s téměř všemi nástrahami. Margaret v sobě nese vnitřní sílu, která má pohánět a motivovat ostatní ženy k tomu, aby se nevzdávaly svých nároků a především – aby o sobě nepochybovaly. Paní Marchová tak představuje ženu, mimo jiné i matku, která nás svými moudry a radami dovede k našemu vytyčenému cíli a pomůže nám najít smysl a vizi našeho života. Symbolizuje tedy čest, tvrdou práci, laskavost, moudrost a trpělivost – vlastnosti, kterými v dnešní době oplývá stále méně z nás.

3.6 Teta Marchová

Teta Marchová, jak je jí přezdíváno v knize, je teta sester Marchových. Většina čtenářů by ji mohla považovat za zápornou postavu, jedná se však nejspíše o čtenáře, kteří neumí číst mezi řádky a pravou podstatu této postavy příliš nepochopili.

Teta Marchová bydlí sama v obrovském, honosném sídle, kde jí dělá společnost pouze její pes, který po své majitelce „zdědil“ jistou zahořklost a, na první pohled, nevraživost. Dny si zkracuje tím, že jí Josephine Marchová, která po tetě dostala své křestní jméno, chodívá předčítat a společně s ní tráví odpoledne. Při návštěvě ji teta důkladně analyzuje a snaží se na ní najít chyby, jež by mohla odstranit. Představa ženy spisovatelky se jí tak vůbec nezamlouvá. Žena si má, podle tety Marchové, najít bohatého manžela. Jedině tak prý může vést důstojný, vcelku zdařilý život. „*Máš se dobře vdát a tím pomoci své rodině. Je tvojí povinností najít si bohatého partnera, toho by sis měla být vědoma.*“ (Alcott, 2016, s. 295, překlad vlastní)³⁷ Jo ní díky tomuto opovrhuje a neustále opakuje, jak nepřičetná teta Marchová umí být. Teta si však myslí, že Josephine svými přednáškami prokazuje laskavost. Nakonec se jí nejvíce ze sester Marchových zalíbí Amy, která u ní kvůli spále stráví nekrátký čas. Mezitím obdivuje její šperky, garderobu a honosnost domu. Teta tak dojde k závěru, že právě Amy je ta

³⁶ Původní znění: „*I'd rather see you poor men's wives, if you were happy, beloved, contented, than queens on thrones, without self-respect and peace.*“

³⁷ Původní znění: „*You ought to marry well and help your family; it's your duty to make a rich match and it ought to be impressed upon you.*“

nejelegantnější a „nejženštější“ ze sester a má do budoucna dobré předpoklady. Nejmladší ze sester totiž chápe povinnost výhodného sňatku, se kterým by získala i slušnou pozici, po zbytek života by se tak nemusela už o nic strachovat, samozřejmě kromě dětí a manžela. Proto se nakonec na výlet do Evropy dostane Amy místo Jo, která se zde učí cizím jazykům, správným mravům a výtvarnému umění.

Teta Marchová sice může působit jako zahořklá, bezcitná stará dáma, ale to nám jen dokazuje, čím vším si v životě prošla a co vše musela překonat, aby se dostala tam, kde je. Nejspíše musela několikrát své srdce zastínit rozumem a při výběru svého budoucího chotě zvažovat i finanční hledisko. Díky stabilní peněžní situaci se mohla pohybovat ve vysokých kruzích, být do jisté míry brána seriózně a nedělat si do konce svého života ohledně peněz starosti. Stejný osud přeje i dcerám svého synovce, které, i když to není vždy zcela zřejmé, má nadevše ráda.

Teta Marchová tak představuje vyryté a zastaralé principy, které se váží k minulosti a stojí v kontrastu k moderní době, kdy je žena rovna muži. Z tohoto důvodu se snaží své neteři Meg vymluvit svatbu s chudým venkovským učitelem Johnem Brookem. Nezíská totiž ani peníze, ani postavení, ale „pouze“ lásku, která je dle jejích slov pro chudé. Teta se pokouší hrát ve svém životě jistou hru bez rizik, proto se tak přičí Jo, jež je schopna risknout vše, aby se mohla stát spisovatelkou. Teta Marchová též tvoří opozitum k matce Marchové, která staví srdce před rozum, nikoliv obráceně, jak je tomu v případě již zmíněné postarší dámy. Teta symbolizuje starý systém, jenž by měl být svržen a nahrazen novým. Když ho však pochopí a vyslechne si ostatní, v jejich štěstí jim nebrání. V tom tkví její ochota a dobrosrdečnost, které v hloubi své duše potlačovala kvůli obavám ze zranitelnosti. Té by mohla totiž společnost, již tak nepřívětivá k ženě, využít.

3.7 Margaret Marchová

Margaret, které se v románu neřekne jinak než Meg nebo Daisy, je nejstarší ze čtyř sester. Dle očekávání by měla být také nejvyzrálejší, to u ní však neplatí. Je poměrně marnivá a přežívá v ní duch naivity. Představuje starší sestru Louisy – Annu Bronson Alcottovou³⁸ – která se, oproti zbylým sestrám, s danou dobou sžila. Anna se již v dětství považovala za velmi důležitou a lákala ji představa velkého jeviště. Její manžel se jmenoval křestním jménem stejně,

³⁸ Anna měla světle modré oči a plavé vlasy, velice se podobala otci. Jméno Anna tak dostala na počest své babičky – matky Bronsona Alcotta.

jak je tomu v knize – John. Na rozdíl od příběhu měla Anna pouze dvě děti – dva chlapce. (Reisen, 2010) Anna pak, shodně jako Meg, představuje milující, obětavou matku.

O Meg se v knize hovoří jako o nekrásnější sestře. Naplňuje veškeré předpoklady, které od ní jako od dívky ze slušné rodiny společnost očekává. Meg touží po nobilese, luxusu, exkluzivním jídle a pěkných, lesklých věcech. Jako jediná, oproti svým mladším sestrám, zažila doby, kdy rodina Marchových finančně prosperovala, a tak se jí po těchto časech stýská. To je také jedním z důvodů, proč právě Meg nejsilněji prožívá peněžní nedostatek a strádání a není schopna se nepříznivé situaci snadno přizpůsobit, na rozdíl od Jo.

Její, velmi povrchní a marnivý, sen je mít obrovský dům, ve kterém by za ni všechny úkoly plnilo služebnictvo. Přeje si pravou lásku a rodinu. Ta společně s manželstvím znamená pro Meg vše. Přestože se touhy a přání Meg mohou zdát poněkud idylické, je to v jádru dobrá, milá a spolehlivá dívka. Největší nedostatek v osobnosti a charakteru Margaret je pravděpodobně závist – Meg závidí všem bohatým slečnám jejich šperkovnici, garderobu a přepych. Meg si je vědoma svého vázání se na materiální věci, postupem času však dojde k závěru, že i maličkosti v sobě skrývají krásu.

Pro zapadnutí do společnosti je Meg schopna podstoupit téměř cokoliv. Sama ví, že se necítí ve své kůži a hraje si na někoho, kým ve skutečnosti není, ale ani to ji neodradí, přestože si je vědoma nepohodlí, které jí předstírání přináší. „*Dnes večer nejsem Meg – jsem ‚panenka‘, která dělá všemožné bláznivé věci.*“ (Alcott, 2016, s. 123, překlad vlastní)³⁹ Sledujeme tak, jak dochází ke zjištění, že jí stačí prosté věci a nepotřebuje se cítit jako princezna či císařovna. Svůj vnitřní vývoj a zmoudření pak prokáže tím, že si chce vzít chudého učitele Laurieho, Johna Brooka, a dává tak prostor lásce, nikoli penězům či honosnosti.

Meg představuje chtíč – chtíč po lásce, rodině, penězích, přepychu, šatech a pěkných věcech. Jestliže takovéto věci nemáme, můžeme je ostatním závidět, bohatší lidé nás tak dokážou snadněji ovlivnit. Meg tak má dvě stránky – ta první představuje dívku, která je polapena do kolotoče falešné smetánky, kde pojmy jako přetvářka a chamtivost nejsou cizí. Tato verze se pojí k té Meg, která ještě nevyzrála a neuvědomila si, kým je, kým chce být a na čem skutečně záleží. Její druhá strana se pojí k ženě, která beznadějně touží po pohodlí a teple vlastního domova, ve kterém budou slyšet děti hrající si ve svém pokoji, zatímco se svým milým, milujícím manželem bude zdobit vánoční stromeček v hlavní místnosti. Tento sen se jí nakonec splní, i když ne tak docela – její rodina nebude mít příliš peněz, Meg tak bude muset

³⁹ Původní znění: „*I'm not Meg tonight – I'm ‚a doll‘, who does all sorts of crazy things.*“

tvrdě pracovat. Onen rodinný klid a pohoda tudíž nebudou na denním pořádku a stanou se spíše vzácností.

Spousta dívek, ale i chlapců, se s Meg může snadno ztotožnit. Mnoho z nás si přeje získat uznání, úspěch, bohatství a luxus, avšak někteří jsou tímto mylným obrazem či preludem omámeni a zapomínají na hodnoty, které by v životě měly být nejdůležitější – rodina, zdraví, pocit štěstí. Každý z nás má určité představy či sny. V hloubi duše často toužíme po něčem větším a nespokojíme se s tím, co máme, přestože je to mnohdy více, než má většina lidí. Meg nachází pravé štěstí v rodině, svém muži a třech malých dětech – Daisy, Demim⁴⁰ a Josie. Z malé závistivé dívky tak vyrostla silná žena neštítící se tvrdé práce, která by pro svou rodinu obětovala vlastní život. Meg symbolizuje vnitřní vývoj. V životě můžeme mít mnoho vizí o naší budoucnosti, nikdy však nevíme, s čím vším se budeme muset nakonec potýkat.

3.8 Josephine Marchová

Josephine, přezdívána poměrně chlapeckým hypokoristikem Jo, je druhá nejstarší ze sester. Je to statečná, akční dívka, která však svým chováním a vystupováním působí spíše jako mladý hoch. Jo příliš nedbá o svůj vzhled či společenský kodex, ráda tráví co nejvíce času na čerstvém vzduchu a nebojí se zašpinit si ruce, častěji má však zničené šaty od bláta díky své divoké povaze a prudkosti. Představuje kontrast vůči sestře Meg, která dělá vše pro to, aby působila jako skutečná dáma a aby si jí lidé okolo vážili. Jo nezajímají šaty a šperky, její vyjadřování je někdy lehce vulgární nebo příliš přímé – nebojí se říct, co si skutečně myslí. Jo tak ztělesňuje vše, co se od mladé dámy neočekává. V tom tkví její jedinečnost a odlišnost od ostatních sester.

Jo představuje samotnou autorku tohoto románu – Louisu May Alcottovou. Je jí charakterově velmi podobná – odmítá manželství a stereotypy, které se vázaly k ženskému pohlaví, její vášní je literatura – sama neustále něco píše – je tvrdohlavá, mnohdy unáhlená a temperamentní. Skrze postavu jako Jo mohla Alcottová promlouvat a dát najevo své názory a postoje, které se tak nenásilnou formou snaží předat dál. Na rozdíl od Josephine se Alcottová nikdy neprovdala. V knize lze však poměrně jednoduše rozeznat, kdy nám sama autorka líčí své zážitky a kdy buduje fiktivní život hlavní hrdinky.

Jo Marchovou snad nenadchne nic víc nežli literatura a psaní. Sní o tom stát se věhlasnou spisovatelkou, což bylo v devatenáctém století pro ženu velice obtížné, čehož si je

⁴⁰ Daisy a Demi jsou dvojčata.

dobře vědoma. Jenomže Jo se nikdy nevzdává a jde si za svými sny až do samého konce. Ráda píše hry, které poté společně se svými sestrami zinscenují. Inspiruje se Williamem Shakesparem, ke kterému je často přirovnávána, a ve svých povídkách pak ráda čerpá z díla Charlese Dickense, o němž velice ráda mluví. Nejráději tráví čas venku se svým nejlepším přítelem Lauriem. Také si často ve svém pokoji čte či se pokouší o další literární počín. Josephine Marchová je dáma s kreativní myslí, které nikdy nedojdou nápady.

Jo touží po světě. Chce dosáhnout nějakého velkého cíle, činu, jako je například napsání a vydání románu. Sama Alcottová píše, že „*Joinou ambicí bylo dosáhnout něčeho mimořádného*“ (Alcott, 2016, s. 51, překlad vlastní)⁴¹. S vidinou manželství se nedokáže a ani nechce smířit, přestože o něm většina dívek již od dětství snila. Josephine opovrhuje vším romantickým a kýčovitým. Manželství totiž neznamená jenom jakousi metaforickou klec pro ni samotnou, ale také oddělení od její rodiny a milovaných sester, proto si přeje, aby se žádná z nich nikdy nevdala a ony tak mohly být navždy spolu, čímž se přičí zejména Meg.

I postava Josephine zažívá bohatý vnitřní vývoj. Vždy chtěla odejít z domu, zažít dobrodružství, poznávat nové lidi, kultury, získávat zkušenosti. Později si však uvědomí, že domov a rodina jsou to nejcennější, co v životě můžeme mít, a tak se vrací zpět do rodného Concordu, kde však nezůstane mlčky sedět – založí školu, aby mohla svá moudra a životní filozofii předávat mladším generacím. Jo nakonec dojde k závěru, že láska nemusí vždy znamenat nutné zlo a samotu. Člověk se nemusí svému partnerovi podřídít nebo přijít o kontakt se svými nejbližšími jenom kvůli tomuto závazku. Josephine tak možná snad poprvé odhodí zábrany, které jí její mozek a mysl stavěly po velmi dlouhou dobu před její city, a konečně začne poslouchat sval, který nám všem bije v hrudi – srdce. Je tak schopna najít ve světě své pravé místo. Každý si totiž zaslouží štěstí i lásku, i když cesta k nim není zrovna nejjednodušší a nemusí vždy skončit úspěšně.

Josephine umí být necitlivá a často jedná bez rozmyslu. Jestliže zaujme jakési stanovisko, je takřka nemožné jí její názor vymluvit. Jo je také velice zajímavá tím, že odmítá striktně vytyčené genderové role – nenechá se nikým a ničím omezovat. Dle ní má každý právo dělat to, co ho činí šťastným, bez ohledu na pohlaví, rasu, věk či vzdělání a postavení ve společnosti. Stačí mít v sobě plamen, který, jakmile bude zažehnut, propukne v mohutný oheň, jenž nás dál pohání a udržuje v nás vášeň a sílu.

Josephine patří mezi postavy obhajující feminismus a říkající své názory nahlas. Osobnosti sester jsou zcela unikátní, nestojí však izolovaně a vzájemně se ovlivňují. To stejné

⁴¹ Původní znění: „*Jo's ambition was to do something very splendid*“.

platí i o nás – naše osobnost je kombinací různých vlivů a faktorů, nevyvíjíme se osamoceně. Jo nás tak může inspirovat v mnoha ohledech – mít svůj vlastní hlas, nebát se názorů okolního světa, jít si za svými cíli, mít sny, dělat to, co milujeme, být odvážní, nezlomní, *být sami sebou*. Jo je tak jedinečná právě tím, že ani na jedinou sekundu nepotlačuje své pravé já a nechová se falešně. Díky své ryzosti a upřímnosti si dokáže vydobýt místo ve světě. Často je to právě tvrdá práce, která stojí za zrodem úspěchu, ať už menšího, či většího.

3.9 Elizabeth Marchová

Druhá nejmladší ze sester, Elizabeth „Beth“ Marchová, je také ta duševně nejčistší. Představuje tzv. „anděla v domě“. Pojem „anděl v domě“ použil jako titul své básně roku 1854 anglický básník a kritik Coventry Patmore. Báseň nepatří mezi oblíbené, zobrazuje totiž ženy jako dokonalé hospodyňky se submisivním přístupem bez ambicí a snů. (Furieux, 2014) Přestože se Beth neprovdala, dokonale tyto charakteristiky ženy devatenáctého století splňuje.

Její laskavosti, slušnosti, empatii a zbožnosti se žádná postava, a skoro žádný skutečný člověk, nevyrovná. Beth ztělesňuje Elisabeth Sewall Alcottovou. O Elisabeth není moc známo, na rozdíl od Louisiných dalších sester. Víme však, že její knižní verze vzhledově i charakterově zcela odpovídá její skutečné předloze a že zemřela velmi brzy před ostatními sestrami ve věku 22 let. (Reisen, 2010)

Beth Marchová je dívka trpící strachem ze společnosti. Je velice uzavřená, stydlivá a klidná. „*Ve světě je mnoho dívek jako Beth, které jsou plaché, tiché a sedí v koutě, dokud je někdo nepotřebuje, ...*“ (Alcott, 2016, s. 53, překlad vlastní)⁴² Kvůli své plachosti ji ani rodiče nenutí navštěvovat veřejnou školu, a proto se vzdělává primárně doma, kde jí značně pomáhá starší sestra Jo. Beth tak celé dny tráví zavřená v domě, věnuje se domácím pracím či péči o domácí mazlíčky a své nejmilejší panenky. Oproti svým sestrám nemá Beth žádné vytyčené sny, cíle nebo představy. To poslední, na co pomýšlí, je manželství. To by totiž znamenalo nutnost socializovat se, opustit zdi svého milovaného domova a vydat se na cestu plnou dobrodružství. Beth preferuje krb rodného domu, kde ji nikdo a nic neohrožuje a nenutí ji vystoupit z komfortní zóny. Nekončící lásku k Bohu nejspíše převzala od své matky, která se všechny své dcery k víře snaží nabádat, Beth je však jediná, u které se jí to vážně podaří. Beth staví Boha nade vše, proto je stále tak cudná a nikdy nevykoná žádný špatný skutek.

⁴² Původní znění: „*There are many Beths in the world, shy and quiet, sitting in corners till needed, ...*“

Přeci jen je tu činnost, jež dokáže v Beth probudit hlubší city – hudba. Beth umí dokonale hrát na piano. Velice si přeje mít nový klavír, ale je si vědoma tíživé finanční situace, ve které se její rodina nachází. Pomůže jí však jejich sused pan Laurence, dědeček Laurieho. Pan Laurence vidí v Beth svoji vnučku, která zemřela jako mladá a také ráda hrávala na klavír. Dokonce je tak laskav, že Beth nadělí ono piano, aby mohla plně využít svůj potenciál a nemusela neustále chodit hrávat do jeho sídla. Spála, která Beth oslabí, tak zasáhne pana Laurence více, než bychom čekali. Beth mimo hraní na klavír ráda zpívá, konkrétně pak náboženské chorály.

Beth bychom mohli označit za nejméně zajímavou ze sester. Někteří čtenáři by ji nazvali nudnou. Vše je však ovlivněno tím, jak tichá a zadumaná dívka, která vkládá svůj život do rukou božích, to je. Elizabeth má však silný dopad na svoji starší sestru Josephine. Poté, co zvládne pokořit spálu, bohužel však znovu onemocní, Jo se tak rozhodne vrátit z New Yorku a pečovat co nejvíce o svou „jedinou dobrou“ sestru, která si úděl osudu, jenž jí život přináší, zaslouží nejméně. Díky Beth si Jo uvědomí, jak jsou rodina a domov důležité. Bethin odkaz tak žije dál.

Těžko říct, zda se vůbec někdo v dnešní době dokáže s postavou Elizabeth identifikovat. Ateismus v mnoha zemích převažuje, řada lidí a mladých preferuje žít na plno, ne se držet zpátky. Taktéž nikdo, nebo alespoň většina z nás, nehodlá být po celý život obklopen zdmi svého domova a izolován od okolního světa. Můžeme věřit tomu, že by Beth mohla v životě dosáhnout velkých věcí, kdyby ji v tom však nezastavila smrt a odhodlala se vystoupit ze svého komfortu a dát na odiv to, jaká ve skutečnosti je. Ačkoliv není postava Beth na první pohled nijak zajímavá, představuje hodnotu, se kterou se rodíme, ale postupem času ji ztrácíme – nevinnost. Lidé jsou společností a nástrahami osudu často nuceni k vykonání takových činů, které se jim přičí. Nikdo se nerodí jako zlý, je jen na nás, jakou cestou se vydáme a kam náš život budeme směřovat. I když nás Beth nemusela nijak zaujmout, věrme, že je nám připomínkou naší laskavosti a dobroty, kterou, přestože je často těžké tomu věřit, si nosí v srdci každý z nás.

3.10 Amy Marchová

Nejmladší ratolest rodiny Marchových, Amy, může být také tou nejméně oblíbenou. To je nejspíše způsobeno její rozmazlenou, mnohdy zákeřnou povahou. Během románu se z pěkné dívky stane krásná žena, na které si můžeme všimnout jejích zlatavých vlasů a modrých očí. Jedinou věcí, kterou Amy na svém vzhledu pohrdá, je její nos. Ten místo toho, aby byl honosný

a úzký, je poměrně malý a široký. Dokonce se snaží přes noc svůj nos vylepšit pomocí kolíku. Alcottová zmiňuje, že „*Amy hluboce cítila touhu po výrazném řeckém nose*“ (Alcott, 2016, s. 53, překlad vlastní)⁴³.

Amy Marchová představuje Abigail May Alcottovou, které se později říkalo jen May. Byla prý vysoké postavy, stejně jako všechny sestry, a obličej jí zdobily zářivé tmavé oči. Sice nedosáhla takové slávy jako její starší sestra Louisa, ale i tak byla významnou osobností. Milovala umění, zejména pak malířství. Byla velice dobrosrdečná – chudým rodinám pomáhala prodejem svých děl. Pod vlivem Louisy začala vyučovat v první americké školce. Působila také jako profesorka umění v New Yorku, poté se vrátila do Concordu a zde ve své činnosti pokračovala. Je jistě zajímavé, že právě May vytvořila ilustrace k dílu *Malé ženy*. Stejně jako její knižní verze cestovala May, zásluhou finančního obnosu, který získala díky románu, po Evropě a zde studovala uměleckou tvorbu⁴⁴. Později se věnovala malbě žen v pařížském prostředí. Její obrazy byly vystavovány po celém světě. Mezi obdivovatele tvorby May patřil i John Ruskin⁴⁵. Zemřela na poporodní komplikace krátce po narození své dcery Louisy May „Lulu“. O její výchovu se tak postarala samotná Louisa May Alcottová. (Reisen, 2010)

V Amy bychom mohli spatřit jistou podobu s Meg – snaží se působit jako dáma, dává si záležet na svých šatech a oblečení a navazuje kontakty s bohatými rodinnými přáteli a sousedy. V tomto směru by mohla působit jako diplomatka, jelikož je ve svém počínání velmi úspěšná. Přes její prvotní pýchu má však Amy laskavé srdce. Její ambice dosahují neměřitelných rozměrů. Chování Amy je často agresivní a výbušné. Je přecitlivělá a sobecká. Až když dospěje ve skutečnou ženu, uklidní se, nabude rozumu a vlastností, kterých je všeobecně považováno.

Díky svému vybranému chování tak může vyrazit na cestu po Evropě s doprovodem tety Carrol, přičemž celou cestu hradí teta Marchová. Již od dětství se Amy angažovala snad ve všech uměleckých odvětvích. Amy však tvrdí, že je sice talentovaná, ale chybí jí pravý droj inspirace, jenž by v ní probudil malířského génia. Sebevědomí jí tak rozhodně nechybí.

Na své cestě po Evropě jí výhodný sňatek s Fredem Vaughnem překazí Laurie, který se tu náhle objeví. Mají tak čas na to, aby se skutečně poznali. Laurie si začne všímat, jak moc Amy dospěla a jak úžasná mladá žena to je. Amy snad poprvé pochopí, že pravá láska má mnohem větší cenu než sňatek z rozumu, a stává se tak Laurieho ženou.

⁴³ Původní znění: „*Amy felt deeply the want of a Grecian nose*“.

⁴⁴ Navštívila tak Itálii, ale i Francii.

⁴⁵ John Ruskin byl anglický básník, spisovatel a vědec.

Amy může sloužit jako dokonalý úkaz toho, že i z rozmazlené, nevychované slečny, která se těžce vyrovnává s opomenutím a hněvem, dokáže vyrůst sofistickovaná, inteligentní, nezávislá mladá dáma schopná činu. Představuje tak hranici mezi dětstvím a dospělostí – když jsme děti, děláme mnohdy neodpustitelné, nepřemýšlíme a mnohdy ani nevíme, co od života chceme, nebo to možná víme až moc dobře. Dospělost často zasazuje ránu naší naivitě, nevinnosti a snům. Je však nutné přijmout realitu okolního světa, která k nám nebude vždy milosrdná, proto je třeba se přizpůsobit, přitom však nezapomínat na naše touhy a nás samotné. Amy je tak přímo ukázkový příklad změny. Člověk se mění každým dnem, každou hodinou. Naším úkolem je pak vytěžit z této proměny co nejvíce a jít si za svými sny. Stejně jako Amy Marchová.

Závěr

Tématem této bakalářské práce jsou ženské postavy v románovém díle *Malé ženy* od americké spisovatelky Louisy May Alcottové. Hlavním cílem bylo poukázat na významnou a zásadní roli žen v tomto románu. Byly představeny jednotlivé ženské postavy, přičemž se text práce soustředil na jejich charakterové podobnosti a odlišnosti, vzájemné vazby, cíle a jedinečnost každé z postav. Všichni můžou danou postavu vnímat různým způsobem a dívat se na ni z jiného úhlu pohledu, postavy však byly popsány se všemi jejich vlastnostmi – jak s jejich klady, tak i zápory, tudíž má každý možnost vytvořit si o postavě svůj názor. Též byla nastíněna role žen v době života autorky, historická a společenská situace a byly zmíněny i jiné postavy vybraných děl, jejichž poslání je podobné tomu Alcottové, stejně jako autorčiny současnice.

Díky obecnému rozhledu a kontextu, který dopomohl k vytvoření obrazu ženy devatenáctého století, si můžeme dovolit tvrdit, že bakalářská práce naplnila svůj cíl. Čerpali jsme jak z díla přeloženého do českého jazyka, tak i z anglického originálu, což nám dopomohlo ke komplexnějšímu jazykovému rozboru románu a porozumění.

K hlubšímu prozkoumání tématu by bylo vhodné nastudovat i jiné spisovatelky či spisovatele této doby a jejich příslušná díla, ve kterých sehrávají hlavní roli právě ženy, popřípadě prostudovat četbu soustředící se na dějiny literatury či genderovou problematiku. I přesto, že se práce zabývá pouze jedním dílem, si můžeme díky poměrně podrobné charakteristice a jedinečnosti postav, o které se postarala sama autorka, vystačit s románem *Malé ženy* k tomu, abychom alespoň rámcově pochopili vnitřní svět žen a jejich význam v dané době.

Na ženské figury jsme nahlíželi i z dnešního úhlu pohledu, což dokázalo věčnost tohoto románu. Na úplný závěr bychom tak mohli uvést citát Harriet Reisenové, autorky biografie o Louise May Alcottové, která vystihuje věčnost a živou aktuálnost *Malých žen* pro minulé, současné, ale i budoucí generace čtenářů: „*Stejně jako mnoho ostatních dívek jsem i já podlehla kouzlu Louisy May Alcottové, když mi má matka Malé ženy odprezentovala tak, jako by to byl klíč k magickému království. Do příběhu jsem byla ponořena natolik, že si ani nevzpomínám na to, že vše byla pouze písmenka na stránkách a hřbetu knihy.*“ (Reisen, 2010, s. 11, překlad vlastní)⁴⁶

⁴⁶ Původní znění: „*Like so many other girls, I fell under the spell of Louisa May Alcott when my mother presented Little Women to me as if it were the key to a magic kingdom. I was taken into Louisa's story so completely that a book with covers and pages has no place in my memory of the experience.*”

Seznam použitých zdrojů a literatury

Primární literatura

ALCOTT, Louisa May. *Good Wives*. Alma Books, 2022. ISBN 1847498744.

ALCOTT, Louisa May. *Little Women*. Bloomsbury Trade, 2016.

ALCOTTOVÁ, Louisa May. *Malé ženy*. Vydání třetí. Přeložil Jana KUNOVÁ. Praha: Ikar, 2020. ISBN 978-80-249-4112-7.

STEINEM, Gloria. *The Truth Will Set You Free, But First It Will Piss You Off!*. Glasgow: Murdoch Books, 2019. ISBN 9781911632597.

Sekundární literatura

ČEŇKOVÁ, J. aj. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Praha: Portál, 2006.

DOROVSKÝ, Ivan, Vlasta ŘEŘICHOVÁ a Athena ALCHAZIDU. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež*. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-314-5.

HAMAN, Aleš. *Úvod do studia literatury a interpretace díla*. Jinočany: H & H, 1999. ISBN 80-86022-57-9.

HIGH, Peter. *An Outline of American Literature*. Pearson Elt, 1986. ISBN 978-0582745025.

HROCH, Miroslav. *Obecné dějiny II: Dějiny novověku*. Státní pedagogické nakladatelství, 1989.

KRATOCHVIL, Josef, Otakar CHARVÁT a Karel ČERNOCKÝ. *Filosofický slovník*. 4. vyd., zcela přeprac. a značně rozš. V Brně: Občanská tiskárna, 1937.

MANDYS, Pavel. *2 x 101 knih pro děti a mládež: nejlepší a nejvlivnější knihy*. V Praze: Albatros, 2013. ISBN 978-80-00-03336-5.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

NEWTON, K. M. *Jak interpretovat text: kritický úvod do teorie a praxe literární interpretace*. V Olomouci: Periplum, 2008. ISBN 978-80-86624-47-1.

OATES-INDRUCHOVÁ, L.: *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Sociologické nakladatelství, Praha: 1998. 1. vyd. 304 str. ISBN 80-85850-67-2.

O'CALLAGHAN, Bryn. *An Illustrated History of the United States of America*. Ad Wes Longman Elt, 1990. ISBN 978-0582749214.

PONĚŠICKÝ, J.: *Fenomén ženství a mužství: psychologie ženy a muže*. Triton, Praha: 2004. 2. vyd. 201 str. ISBN 80-7254-374-1.

PROCHÁZKA, Martin a Zdeněk STRÍBRNÝ. *Slovník spisovatelů*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003. ISBN 80-7277-131-0.

REISEN, Harriet. *Louisa May Alcott: The Woman Behind Little Women*. New York: Picador, 2010.

RENZETTI, C. M.: *Ženy, muži a společnost*. Karolinum, Praha: 2003. 1. vyd. 642 str. ISBN 80-246-0525-2.

STERN, Madeline. *Louisa May Alcott :A Biography*. Boston: Northeastern University, 1999.

VANČURA, Zdeněk a Eva MASNEROVÁ. *Slovník spisovatelů: Spojené státy americké*. Praha: Odeon, 1979. Slovníky spisovatelů (Odeon).

Internetové zdroje

FURNEAUX, Holly. Victorian sexualities. *The British Library* [online]. 15 May 2014 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.bl.uk/romantics-and-victorians/articles/victorian-sexualities#footnote2>

Zdroje obrázků

Controversy wrapped in sentiment: Louisa May Alcott's genius – Louisa May Alcott is My Passion. *Louisa May Alcott is My Passion* [online]. Dostupné z: <https://louisamayalcottismypassion.com/2011/10/09/controversy-wrapped-in-sentiment-louisa-may-alcotts-genius/>

Malé ženy (2019) | Galerie - Plakáty | ČSFD.cz . *ČSFD.cz* [online]. Copyright © 2001 [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/634376-male-zeny/galerie/plakaty/>

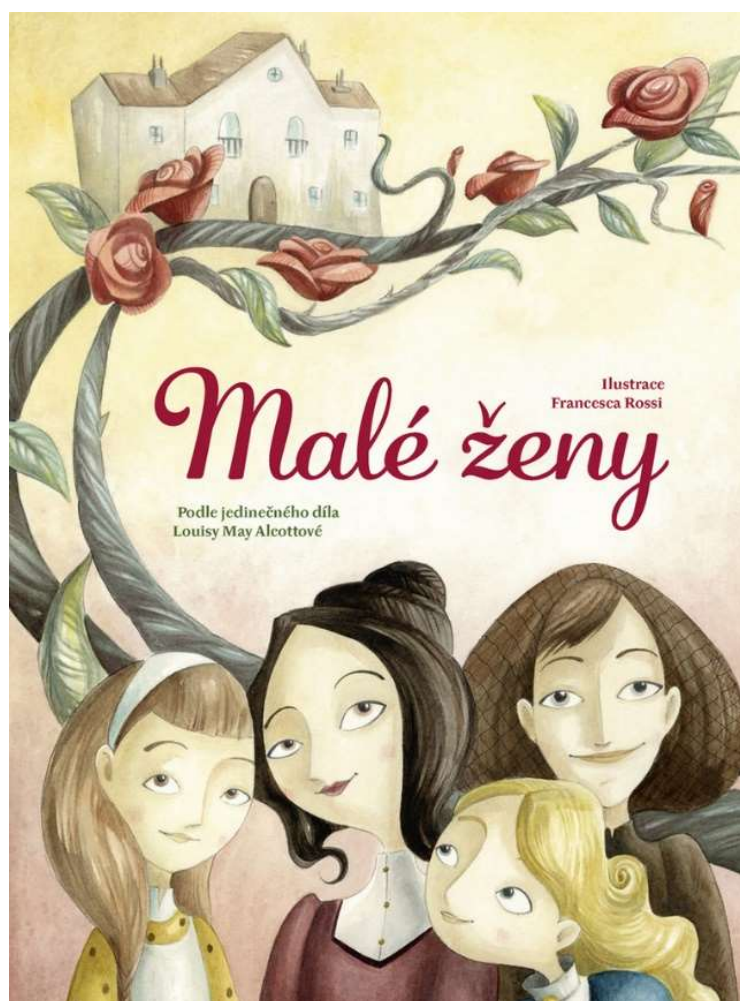
Malé ženy - Louisa May Alcott. *MegaKnihy.cz - Levné Knihy Online* [online]. 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.megaknihy.cz/knizni-predlohy/306898-male-zeny.html>

Orchard House – Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Orchard_House

Přílohy

Obr. č. 1: Plakát k filmovému zpracování *Malých žen* z roku 2019 (ČSFD.cz – *Malé ženy*, 2019)

Obr. č. 2: Přebal moderního ilustrovaného zpracování originálu (Megaknihy.cz – Malé ženy – Louisa May Alcott, 2018)

Obr. č. 3: Portrét Louisy May Alcottové (Louisa May Alcott Is My Passion – Controversy wrapped in sentiment: Louisa May Alcott's genius, 2011)

Obr. č. 4: Rodný dům Alcottové, dnes sloužící jako muzeum (Wikipedia – Orchard House, 2022)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Michaela Chromková
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Sladová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Ženské postavy v díle <i>Malé ženy</i> Louisy May Alcottové
Název v angličtině:	Female Characters in <i>Little Women</i> by Louisa May Alcott
Anotace práce:	Cílem práce je podat podrobnou charakteristiku předních ženských postav románu <i>Malé ženy</i> americké spisovatelky Louisy May Alcottové a vysvětlit tak důležitost ženských hrdinek v minulosti, ale i v současnosti. Postavy jsou čtenářům představeny, zasazeny do historického kontextu tehdejší doby a taktéž popsány z dnešního úhlu pohledu – každá postava nám může mnoho nabídnout a předat. Díky interpretaci ženských figur lze také určit hlavní roli a význam hrdinek v díle a společnosti. Mimoto je též dbán důraz na důležitost románu a samotné Alcottové, jež ovlivnila budoucí ženské spisovatelky a osobnosti a nastolila literatuře i ženám nový směr a možnosti.
Klíčová slova:	<i>Malé ženy</i> , Louisa May Alcottová, ženské postavy, literatura pro mládež, analýza postav, feminismus
Anotace v angličtině:	The aim of the bachelor thesis is to give a detailed description of the leading female characters of the novel <i>Little Women</i> by the American writer Louisa May Alcott and to explain the importance of female heroines in the past, as well as in the present. The characters are introduced to the readers, put into historical context, and described from the point of view of today's society – each character can teach us something and offer us a lot. Thanks to the detailed characteristics of female figures, it is possible to determine the main role and significance of heroines in the work and society. There is also mentioned the importance of the novel and Alcott herself, who influenced future female writers and figures and offered literature and women a new direction and possibilities.
Klíčová slova v angličtině:	<i>Little Women</i> , Louisa May Alcott, female characters, young adult literature, characters analysis, feminism
Přílohy vázané v práci:	Ilustrace, portréty
Rozsah práce:	37 stran
Jazyk práce:	Čeština